pradžioje Sintautų apylinkėse siautė maras, tad visiškai tikėtina, jog aptiktieji palaidojimai siejasi su epidemija. Kapinaitėse aptikti žmonių kaulai perduoti R. Jankauskui (VU MF).

Archeologinius žvalgymus sunkino vešli augmenija. Kitas faktorius, mažinęs akmens amžiaus gyvenviečių aptikimo tikimybę yra molingos dirvos, kuriose to meto žmonės dažniausiai vengdavo įsikurti ilgesniam laikui. Titnaginių dirbinių radimvietėse kasti šurfai, tačiau kultūrinio sluoksnio pėdsakų neaptikta. Tie pavieniai radiniai, kuriuos pavyko surasti, yra trumpalaikių akmens amžiaus medžiotojų sustojimo vietų pėdsakai, nes akmens amžiaus gyvenvietėse, nors ir suardytose, titnaginių radinių aptinkama kur kas daugiau.

2004 m. archeologinės ekspedicijos metu visos radimvietės buvo aptiktos dešiniajame Novos krante. Tai pirmieji archeologiniai duomenys iš šio regiono. Kairiajame krante nei archeologinių radinių, nei objektų nerasta. Aptiktųjų archeologinių radinių ir objektų istorinis diapazonas labai platus, tačiau jame yra ir didelių spragų, kurias turėtų užpildyti tolesni šio regiono archeologiniai tyrimai.

ARCHAEOLOGICAL SURVEY OF THE NOVA RIVER BASIN

In 2004 during the archaeological expedition to the Nova River basin (Sintautai subdistrict, Šakiai district) 8 sites containing flint-stone items of the Stone Age and the 17th–18th century settlement and cemetery were found. 9 test pits each with an area of 1 m^2 and a test trench with an area of 8 m^2 were excavated. 17 m^2 were investigated in total, and archaeological finds of different periods were collected. The earliest ones were the flint-stone items typical to the Early and the Middle Mesolithic (the 8th–7th millennium B.C.) The potshards of the later period attributed to the 17th–18th century settlement (the 1st site at the Voveriai Village). The village cemetery called *Milžinų kapai* (the Graves of Giants) (the 4th site at the Voveriai Village) were used in the 18th century and probably later.

KLUONALIŲ SENŲJŲ ŽEMDIRBYSTĖS LAUKŲ ARCHEOLOGINIAI TYRIMAI

Rėda NEMICKIENĖ, Algimantas MERKEVIČIUS, Julius KANARSKAS

Pirmieji duomenys apie Kluonalių senuosius laukus yra žinomi iš VAK medžiagos ir prieškarinių VDKM ataskaitų. Prieš karą senuosius laukus žymintys objektai – akmenų krūsnys ir pylimai yra buvę abipus Jauryklos upelio. To meto archeologas Pranas Baleniūnas savo ataskaitose ir pranešimuose mini, kad apie 50 ha dydžio plote būta apie 200–250 akmenų krūsnių. Pokaryje šią teritoriją išdalinus ganykloms, Kluonalių kaimo naujakuriams ir miesto plėtimui, dauguma akmenų krūsnių buvo išardytos. 1939 m. beliko tik apie 30–40 neapardytų akmenų krūvų. 1950 m. KM kraštotyrininkas Ignas Jablonskis užfiksavo 183 krūsnių vietas. Pokario melioracija ir miesto statybos jas sunaikino. Šiuose laukuose atsitiktinai surasti ir akmeniniai su žemdirbyste susiję dirbiniai bei monetos.

2002 m. žvalgomosios ekspedicijos metu buvo pastebėta, kad dešiniajame Jauryklos upelio krante yra išlikusių akmenų pylimų ir keletas krūsnių. 2003 m. buvo pradėtas minėto objekto paminklinimo procesas, o 2004 m. balandžio mėnesį vykdant Kluonalių senųjų

laukų archeologinius tyrinėjimus, objekto teritorija patikslinta. Šiuo metu ji užima 5,47 ha dydžio plotą, kuriame užfiksuoti 36 akmenų pylimai ir 10 krūsnių.

2004 m. buvo vykdyti šio objekto archeologiniai tyrimai. Jų metu įvairiose senųjų laukų teritorijos vietose buvo atmatuota 18 perkasų. Iš viso perkasose buvo atidengtas 873,5 m^2 dydžio plotas. Visiškai ištirtas 629,5 m^2 dydžio plotas. Archeologinių tyrimų metu buvo padaryta 16 pylimų pjūvių. Pylimai daugiausia sudaryti iš žemės ir akmenų. Taip pat surasta stratigrafiškai ankstyvesnių struktūrų: vienas pylimas ir trys krūsnys. Įvairiose perkasose aptikta žiestos keramikos, viena šukė lipdytos keramikos, kaltinių vinių ir kt. Archeologinių tyrimų metu buvo renkami angliukai radiokarboniniams tyrimams. Gavus šių tyrimų rezultatus bus galima tiksliau datuoti šiuos senuosius laukus. Kol kas, sprendžiant pagal sudarytą struktūrų išsidėstymo planą, galima teigti, kad tai „rėžiniai" laukai, kurie Vakarų Lietuvoje pradėti formuoti po Valakų reformos. Dar intensyviau jie formuoti po baudžiavos panaikinimo. Taigi galima manyti, kad stratigrafiškai vėlyvesnės senuosius laukus žyminčios struktūros – akmenų pylimai ir priklauso panašiam laikotarpiui. Po jais buvę akmenų pylimai ir krūsnys neabejotinai priklauso gerokai ankstyvesniam laikotarpiui, tačiau neatlikus radiokarboninių tyrimų sudėtinga juos datuoti.

ARCHAEOLOGICAL INVESTIGATION OF THE KLUONALIAI ANCIENT AGRICULTURAL FIELDS

In 2004 the archaeological investigation of the Kluonaliai ancient agricultural fields was performed. During that in different sections of the field 18 trenches were defined (873.5 m^2). During the investigation 16 profile sections of the field edges were made. Edges were made of earth and stones. Besides that, earlier stratigraphic structures were discovered: one edge and three piles. In the trenches various finds were collected: wheel-made potshards, one hand-made potshard, nails etc. Charred wood particles were collected for radiocarbon tests. Results of the tests will help to establish a more precise dating of these ancient fields. At present the destroyed structural patterns imply that these are the so called strip fields, which started to form in Western Lithuania after the Wloka Agrarian Reform. Their formation intensified after the abolition of serfdom. So it is assumed that the later stratigraphic structures marking the ancient fields (stone edges) apply to that period. The stone edges and piles found underneath should be attributed to a considerably earlier period, but without the radiocarbon test their dating is complicated.

SENŲJŲ ŽEMDIRBYSTĖS LAUKŲ ŽVALGYMAI KRETINGOS IR SKUODO RAJONUOSE

Rėda NEMICKIENĖ, Algimantas MERKEVIČIUS, Julius KANARSKAS

Šiaurės vakarų Lietuvoje galima išskirti dvi senųjų žemdirbystės laukų paplitimo grupes. Pirmoji, didžiausia senųjų žemdirbystės laukų grupė koncentruojasi Akmenos upės baseine, tarp Kretingos miesto pietuose ir Šlaveitų kaimo šiaurėje (Kretingos r.). Šiai grupei reikėtų priskirti ir atokiau nuo Akmenos upės, prie jos intako Tenžės esančius Senkų kaimo laukus (Kretingos r.), taip pat į Š nuo Darbėnų miestelio, prie Darbos upelio esančias Auk-